

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Johdanto kuvaa hyvin mediakasvatuksen yhteiskunnallista merkitystä ja linjausten päivitystyön taustoja. Johdannossa kuvattu mediaympäristön muutos (tekoäly, disinformaatio, polarisaatio) näkyy lasten arjessa myös Tampereen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Käsitteiden määrittelyn pitäisi olla kattavampaa ja niihin tulisi ainakin lisätä käsitteet ”monilukutaito” ja ”kriittinen medialukutaito” määrittelyineen. Eri medioita tulisi kuvata kattavammin, varsinkin perinteisiä medioita, jotta lukijan ymmärrys aiheesta laajenisi.

Perusopetus:

On hyvä, että johdanto nostaa selkeästi kriittisen ajattelun taidon keskeiseksi osaksi mediakasvatusta. Nykyisessä toimintaympäristössä olennaista on nimenomaan kyky arvioida kriittisesti erilaisia mediasisältöjä.

Esille nostettujen asioiden lisäksi tekoälylukutaito tulisi nostaa esiin jo linjausten johdanto-osioon. Nykyinen luonnos ohittaa EU:n tekoälyasetuksen (EU 2024/1689) velvoitteet, jotka koskevat myös kuntia. Asetuksen 4 artiklan mukaan kuntien tulee varmistaa henkilöstön riittävä tekoälyosaaminen silloin, kun työssä käytetään tekoälyjärjestelmiä. Tämän voisi huomioida jo johdannossa. Mediakasvatuslinjaukset ovat luonteva paikka käsitellä näitä velvoitteita ja kuntien tarvetta vahvistaa tekoälylukutaitoa. Samaan tapaan tulisi erikseen korostaa lasten ja nuorten ikätasoisien tekoälylukutaidon varmistamisen merkitystä. Keskeistä tekoälylukutaidossa on ymmärrys tekoälyn toimintaperiaatteista, kyky käyttää ja soveltaa tekoälyä, kyky arvioida tekoälysovelluksia ja niiden tuotoksia oppimisen tai työtehtävän kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla sekä kyky käyttää tekoälyä eettisesti ja vastuullisesti.

Kirjasto:

Mediakasvatus mielletään usein vain lapsille ja nuorille suunnattuna toimintana, ja keskustelussa unohdetaan aikuisväestö. Näin myös kirjasto mediakasvatustoimijana jää marginaaliin, vaikka se on tärkeä toimija aikuisväestön medialukutaidon edistäjänä.

Kytkös kansalliseen lukutaitostrategiaan tulisi tuoda näkyvästi esiin heti mediakasvatuslinjausten alussa. Medialukutaidot ovat osa lukutaitoja.

Tampereen seudun työväenopisto:

Elinikäisen oppimisen näkökulma tulisi nostaa esille jo johdannossa, koska se tulee esille vasta s. 16 (keskeinen rooli sivistyksen kehittämisessä/rakentamisessa). Matalan kynnyksen oppimispolun merkitys.

Johdannosta selviää tarve linjausten päivittämiselle.

Yhteiskunnallinen merkitys tulee esille.

Johdanto jää suppeaksi, jos sitä vertaa tavoitteiden ja toimenpiteiden lukujen sisältöihin.

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön mediakasvatusosaamisen vaihtelu on merkittävä kehittämiskohde – tähän tarvitaan valtakunnallista ja

kunnallista tukea. Rahoituksen epävarmuus vaikeuttaa pitkäjänteistä kehittämistä myös kunnissa. Positiivista on, että mediakasvatuksen toimijakenttä on

monipuolinen ja että kirjastot ja kolmas sektori osallistuvat aktiivisesti yhteistyöhön, mikä näkyy myös Tampereella. Korkeakouluopetuksen väheneminen mediakasvatuksen saralla on huolestuttavaa, sillä se vaikuttaa pitkällä aikavälillä osaajatarpeisiin kaupungin toiminnassa.

Perusopetus:

Nykytilan kuvaus on kattava, mutta siihen olisi hyödyllistä sisällyttää arvio aiempien linjausten toimivuudesta ja toimeenpanosta vaikka liitteissä. Esimerkiksi opetussuunnitelmauudistuksen ja Lukuliikkeen vaikutuksia on käsitelty liitteissä, mutta varsin yleisellä tasolla.

Lisäksi rahoituksen puute ja hankkeistuneisuus ovat olleet keskeisiä ongelmia aiemmissa linjauksissa, eikä näihin ole vielä saatu pysyviä ratkaisuja. Pysyvien ja pitkäjänteisten ratkaisujen löytyminen on keskeistä.

Tässä yhteydessä voisi nostaa esille myös nykyisen opetussuunnitelman heikkouden suhteessa mediakasvatukseen: Nykyisessä opetussuunnitelmassa mediakasvatus on sidottu laaja-alaiseen osaamiseen osaksi monilukutaitoa ja TVT-osaamista, minkä johdosta sitä ei ole terävöitetty riittävästi yksittäisissä oppiaineissa ja käsittely eri tieteenaloilla on jäänyt liian riippuvaiseksi opettajasta.

Nykytilassa olisi edelleen tarpeen tuoda esiin keskeisiä mediakasvatuksen kehitystrendejä kuten aiemmissa linjauksissa tehtiin.

Kirjasto:

Aikuiset jäävät helposti marginaaliin mediakasvatuksen kohderyhmänä. Aikuisten puutteelliset medialukutaidot ovat välittömämpi riski yhteiskunnan toiminnalle, kuin lasten ja nuorten. Aikuisten toiminta antaa esimerkin ja sen kautta syntyvät median trendit ja ilmiöt. Näihin asioihin tulisi kiinnittää linjauksissa vahvemmin huomiota.

Mediakasvatuksen koordinaatio: toimimme laajalla ja monipuolisella kentällä, mutta usein erillämme toisistamme. Haasteena näyttäytyy, miten mediakasvatusta koordinoidaan valtakunnallisella, alueellisella ja kunnallisella tasolla. Kunnissa tulisi kiinnittää huomiota eri toimijoiden ja organisaatioiden kesken luotaviin pysyviin rakenteisiin, joiden kautta toiminta tulee näkyväksi, saavutettavaksi ja toimijoiden rooleja on mahdollista selkeyttää. Tämä on myös yksi kansallisen lukutaitostrategian tavoitteista, ja näitä pitäisi kuljettaa tiiviisti yhdessä kunnissa.

Tampereen seudun työväenopisto:

Kohderyhmä laajennus/elinikäinen oppiminen: Mainitaan, että moninaisten toteuttamistapojen kautta tavoitetaan laajemmin erilaisia kohderyhmiä, joiden medialukutaitoa voidaan lisätä: Medialukutaidon kehittäminen sisältyy myös aikuisille ja seniori-ikäisille.

Vapaa sivistystyön näkökulman laajennus

Rahoituksen merkitys selkeästi nostettu esille esim. ammattitaitosten mediakasvatus/-koulutusalan opettajien tarve

Eri toimijoiden välinen yhteistyö korostuu myös mediakasvatuksen/-koulutuksen saralla (digipalvelut näkyväksi).

Vaikuttavuuden pohdinta: Yhteiskunnallinen ja alueellinen eriarvoistuminen: Nämä näkyvät myös kansalaisopistokentällä ICT-taitojen jakautumisessa epätasaisesti eri alueilla.

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Tampereen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen näkökulmasta visio on kannatettava ja ajantasainen. Yhdenvertaisuus ja saavutettavuus ovat varhaiskasvatuksen perusperiaatteita ja näkyvät jo nykyisissä digipedagogisissa linjauksissamme. Toivomme, että visiossa voisi vielä korostua pienten lasten mediakulttuurinen osallisuus: lapsi ei ole vain median käyttäjä vaan aktiivinen kokija, viestijä ja median tuottaja. Kestävän mediakasvatuksen käsite on tärkeä ja tukee myös Tampereen kaupungin ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden tavoitteita.

Perusopetus:

Visio on selkeä mutta tiivis kokonaisuus. Sen ymmärrettävyyttä lisäisi visuaalinen esitystapa, joka avaisi vision keskeisiä elementtejä laajemmin. Lisäksi olisi syytä arvioida, voisiko vision ja tavoitteet yhdistää samaan rakenteeseen, mikä voisi selkeyttää kokonaisuutta. Ehdotamme seuraavaa eriytymisen ehkäisyn huomioivaa lisäystä visioon

”Mediakasvatus on yhdenvertaista, korkeatasoista, ajantasaista, kestävää ja se edistää hyvää elämää. Se on keskeinen osa kokonaisturvallisuutta, demokratian vahvistamista ja yhteiskunnallisen luottamuksen rakentamista. Mediakasvatus vahvistaa kaikkien Suomessa asuvien kriittistä medialukutaitoa, osallisuutta yhteiskuntaan ja ehkäisee taitojen eriytimistä.”

Kirjasto:

Visio on hyvä.

Tampereen seudun työväenopisto:

Visio sisältää nyt myös näkökulman, että mediakasvatus koskee kaiken ikäisiä ja Suomessa asuvia (hyvä näkökulma huomioida myös maahanmuuttajat)

Tärkeää korostaa yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta (alueellista ja paikallista)

Turvallisuusnäkökulma hyvin esillä.

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Tavoitteet ovat selkeät ja hyvin jäsenneilyt. Tampereen näkökulmasta toimijuuden vahvistaminen näkyy varhaiskasvatuksen arjessa esimerkiksi monilukutaidon pedagogiikassa, lasten omista projekteista ja dokumentoinnissa. Osaamisen kehittäminen on välttämätöntä erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Tarvitsemme kansallisia rakenteita, jotka varmistavat riittävät täydennyskoulutusmahdollisuudet. Kestävyyden edistäminen (taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen) tulisi konkretisoida erityisesti pienten lasten mediaympäristöihin.

Perusopetus:

Tavoitteet ovat sisällöllisesti erittäin osuvia ja kriittinen medialukutaito on perustellusti keskiössä. Kuntien näkökulmasta tavoitteiden häiriötekijänä on kuitenkin vaihtelevat resurssit ja erityisesti suurten kaupunkien kasvava lukutaitokriisi, joka tulisi huomioida nykyistä vahvemmin.

Tavoitteiden toteutus edellyttää valtiolta tukea henkilöstön osaamisen vahvistamiseen, poikkihallinnolliseen yhteistyöhön ja monikielisten oppijoiden huomioimiseen. Lisäksi täydennyskoulutusmahdollisuudet ja kestävyyden (taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen) konkretisointi – erityisesti pienten lasten mediaympäristöissä – kaipaavat täsmennystä. Tavoitteiden konkretisointi nimenomaan lasten ja nuorten näkökulmasta on tämänhetkisen muotoilun merkittävin puute, sillä tulevaisuuden lukutaito varmistetaan nimenomaan yleissivistävässä koulutuksessa.

Kirjasto:

Mediakasvatusosaamisen vahvistamiseksi tarvitaan rakenteet, jotka mahdollistavat medialukutaidon näkyväksi tekemisen ja kehittämisen jokaiselle kansalaiselle.

Miten mahdollistetaan kaikille kansalaisille pääsy laitteiden, palvelujen ja digitaalisen yhteiskunnan äärelle? Toimijuus toteutuu epätasa-arvoisesti, kun kaikilla ei ole yhdenmukaisia resursseja kehittää omia taitojaan.

Osaamisen kehittämisen rakenteet: jää epäselväksi, keiden osaamista on tarkoitus kehittää?
Tarkoitetaanko tässä ammattilaisten osaamista vai laajemman joukon?

Tampereen seudun työväenopisto:

Kolme keskeistä tavoitetta kattavia.

Kestävä mediakasvatus osana kuntien strategioita.

Toimijuuden vahvistaminen: Sisältää erilaiset kohderyhmät ja sisällöt lapsista aikuisväestöön = elinikäinen oppiminen.

Osaamisen kehittäminen: Hyvä että myös tutkimus on mainittu osana tätä näkökulmaa. Aikuisten digipedagogiikan vahvistaminen.

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Tampereen näkökulmasta tämän luvun toimenpiteet ovat erinomaisia. Korostus paikallisista mediakasvatusstrategioista tukee kuntien oman työn selkeyttämistä. Tampereella mediakasvatus on jo osa digipedagogiikan ja monilukutaidon kokonaisuutta. Toivomme, että varhaiskasvatus ja esiopetus sekä sitä määräävät asiakirjat lisätään alla olevaan kohtaan.

5.2 Osaamisen kehittäminen

Osaamista kehitetään seuraavilla toimenpiteillä:

Vahvistetaan medialukutaidon asemaa opetuksessa

Medialukutaito määritellään selkeästi tavoitteena kaikilla koulutusasteilla. Varhaiskasvatuksesta perusopetukseen medialukutaitoa edistetään digitaalisen osaamisen kuvausten mukaisesti. Perusopetuksessa ja toisella asteella tavoitteet määritellään oppiainekohtaisesti. s.15.

Tampereen varhaiskasvatuksessa osaamisen vahvistaminen on keskeinen strateginen tavoite. Opettajankoulutuksen mediakasvatussisältöjen vahvistaminen on erittäin tärkeää, sillä se luo perustan tulevien ammattilaisten osaamiselle. Täydennyskoulutuksen mahdollisuus tulee turvata koko henkilöstölle, ei vain opettajille.

Tampere kannattaa esitettyjä toimenpiteitä. Mediakasvatuksen aseman vahvistaminen osana kunnan strategiaa linjauksia on tärkeää. Meillä mediakasvatus kytkeytyy mm. Tampereen kaupungin digitiekarttaan 2026–2029.

Perusopetus:

Kunnissa on jo olemassa digistrategioita ja digitaalisen osaamisen kuvauksia, joissa medialukutaito on määritelty. Tämä linkitys tulisi tunnistaa myös valtakunnallisissa linjauksissa. Toimenpiteiden kohdassa 5.2 todetaan, että tavoitteet määritellään oppiainekohtaisesti, mutta Perusopetuksen opetussuunnitelmassa on jo laaja-alaiset tavoitteet L4 (Monilukutaito) ja L5 (TVTosaaminen), jotka sisältävät medialukutaidon. Tämä päällekkäisyys tulisi välttää, ja tavoitteet asettaa Opetushallituksen opetussuunnitelmaprosessin yhteydessä osaamistakuun (1.8.2026) jälkeen.

On myös mahdollista harkita nykyisten L4–L5-tavoitteiden tarkentamista mediakasvatuksen suuntaan, mutta tavoitteet tulisi joka tapauksessa määrittää selkeämmin oppiaineittain. Ilman selkeää vastuunjaon kuvausta riskinä on, että mediakasvatuslinjaukset tulkitaan erillisiksi. Siksi tulisi todeta selkeästi, että oppiainekohtaiset tavoitteet määritellään opetussuunnitelman perusteissa Opetushallituksen toimesta ja kansalliset linjaukset toimivat tätä työtä ohjaavana kehyksenä.

Kirjasto:

Kirjastojen ja kuntien muiden toimijoiden palvelut tukevat merkittävästi kansalaisten toimijuutta mediaympäristössä tarjoamalla käytännönläheisesti työkaluja, tietoa ja itsevarmuutta medialaitteiden käsittelyyn ja mediaympäristössä toimimiseen. Sisällöt lähtevät asiakkaiden tarpeista ja ajankohtaisista ilmiöistä. Palvelujen arjessa tapahtuvaa ruohonjuuritason digitukea ei kyllin vahvasti tunnisteta tai sanoiteta osaksi mediakasvatusta.

Digituesta ja mediakasvatuksesta pitäisi yleisellä tasolla puhua enemmän yhdessä, tunnistaa nämä yhteisiin päämääriin tähtäävänä toimintana ja yhdistää toimintaa esimerkiksi yhteisillä koulutuksilla, verkostorakenteilla ja valtakunnallisella tasolla toteutuvana keskusteluna.

Paikallisia lukutaitostrategioita ja mediakasvatussuunnitelmia tulisi kehittää rinta rinnan osana yhteistä monilukutaitotyön kenttää, jota ohjaa Kansallinen lukutaitostrategia. Lukutaitotyö keskittyy kuitenkin pitkälti perinteiseen lukutaitoon, erityisesti lasten ja nuorten kohderyhmiin.

Mediakasvatus- ja muiden lukutaitotoimijoiden tulisi toimia entistä vahvemmin yhdessä ja luoda yhteisiä tai vahvassa yhteydessä olevia strategioita. Mediakasvatukselle tarvitaan vahvempia verkostoja sekä valtakunnallisesti että paikallisesti. Verkostojen koodinointiin tarvitaan pysyvää tukea, rakennetta, malleja sekä rahoitusta esimerkiksi kunnille. Kirjastoilla monipuolisina lukutaitotyön toimijoina tulee olla aktiivinen rooli paikallisissa verkostoissa.

Mediakasvatuksen inklusiivisuuden lisäämiseksi tulisi kehittää malleja, joiden avulla voidaan ottaa eri kohderyhmät mukaan sisältöjen suunnitteluun. Toimijuuden esteenä olevat tarpeet tulisi voida tunnistaa ja sanoittaa näiden mallien avulla, sekä ottaa yhteiskehittämien osaksi mediakasvatuksen käytäntöjä. Ihmisten tarpeiden aito kuuleminen lisäisi mediakasvatuksen saavutettavuutta ja koettua osallisuutta.

Tampereen seudun työväenopisto:

Monipuolinen katsaus edellä mainittuihin kolmeen tavoitteeseen

Hyvä, että elinikäinen oppiminen nostettu vahvasti esille. Voisiko olla ensimmäisenä jo heti alussa?

Hyvä, että painotetaan sekä alueellista että paikallista merkittävyyttä sekä turvallista mediaympäristön käyttöä.

Tampereella medialukutaidon/-kasvatuksen liittäminen osaksi strategioita

Aikuisten digipedagogiikan vahvistaminen: Vapaan sivistystyön kentällä sekä asiakkaiden että henkilöstön digipedagogiikan vahvistaminen.

Hyvä, että korostetaan hyvinvointia edistävän median käyttöä: Voisi lisätä, että kaikenikäisillä käyttäjillä/kohderyhmillä (lapsista seniori-ikäisiin).

Vahvistetaan medialukutaidon asemaa opetuksessa ja korkeakouluopetuksessa: Tähän tulisi lisätä myös vapaa-ajalla tapahtuvan opiskelun/kolmannen sektorin tapahtuvan koulutuksen merkitys.

Hyvä, että korostetaan täydennyskoulutuksen merkitystä: Lisäys elinikäisellä oppimis- ja koulutuspolulla.

Hyvä, että rahoitusmallien kehittäminen on nostettu omaksi kappaleeksi.

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Tampereen näkökulmasta toimeenpanon ja seurannan kuvaukset ovat hyvät, mutta toivomme lisää.

s. 27

Tavoitteena on, että jokaisesta kunnasta löytyy oma mediakasvatusstrategia tai muu strategia, jossa mediakasvatus on otettu selkeästi huomioon.

- Kuntakohtaisen strategian toteuttamiseen pitää saada rahoitusta.
- Selkeää linjausta siitä, miten kuntien mediakasvatuksen toteutumista tullaan seuraamaan. Kuntien raportoinnin tulee olla selkeää, kevyttä ja tarkoituksenmukaista.
- Konkreettisia mittareita varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen näkökulmasta.
- Jatkuvaa tiedon jakamista kunnille sekä tukea paikallisen seurannan kehittämiseen.

Perusopetus:

Toimeenpanon ja seurannan rakenne on toimiva, mutta tavoitteiden toteutumista varten tarvitaan konkreettiset mittarit: lukutaidon ja monilukutaidon kehitys, turvallisuuteen liittyvät indikaattorit, henkilöstön osaamisen seuranta sekä kuntien yhteinen raportointimalli.

Yliopistojen ja korkeakoulujen rooli tulisi kuvata selkeämmin — erityisesti opettajankoulutuksen opetussuunnitelmauudistuksen myötä mediataidot tulee sisällyttää osaksi pedagogisia opintoja sekä luokan- että aineenopettajille. OKM:n digitaalisen osaamisen kuvaukset ovat tärkeä askel, mutta henkilöstön osaamisen kehittämiseen tarvitaan myös resursseja.

Lisäksi sivulla 27 esitetty vaatimus alueiden ja kuntien mediakasvatusstrategiasta tulisi suhteuttaa kunnissa jo olemassa oleviin rakenteisiin, kuten toteuttamissuunnitelmaan ja digimalleihin, jotka jo nyt kattavat mediakasvatuksen keskeiset alueet.

Kirjasto:

Vaikuttavan koko väestön kattavan mediakasvatustyön tueksi tarvitaan kansallinen ja kunnallinen vastuutus ja resurssit alueellisten mediakasvatusverkostojen muodostumiselle ja ylläpidolle. Verkostot auttaisivat osaltaan vähentämään päällekkäisen työn tekemistä. Tämä takaisi mediakasvatustyön jatkuvuuden nykyisen pitkälti hankevetoisen työskentelyn sijaan. Tulosten jalkauttaminen jää usein vaillinaiseksi resurssien puuttuessa.

Mediakasvatukseen tarvittaisiin kunnille tähän korvamerkittyä, pysyvää rahoitusta, erityisesti kansalaisvalmiuksien, kriittisten lukutaitojen ja kansallisen turvallisuuden sekä demokratian tukemisen näkökulmista.

Miten seurataan toimenpiteiden toteutumista, esimerkiksi huolehditaan, että medialukutaitotyön toteutumisen seuranta Medialukutaito Suomessa -kyselyn ja raportin myötä on tarpeeksi kattava, ja kaikki toimijat pääsevät vastaamaan kyselyyn?

Tampereen seudun työväenopisto:

Hyvä, että korostetaan toimirajat ylittävää yhteistyötä sekä mediakasvatuksen huomioimista eri asiakirjoissa ja -strategioissa.

Kolmas sektori on mainittu omana kappaleena ja viittaus liitteeseen 1. Lisäyksenä: Tässä yhteydessä maininta myös vapaasta sivistystyöstä/elinikäinen oppiminen.

Konkretiaa enemmän: Miten mitataan?

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

Perusopetus:

Liitteet tuovat esiin mediakasvatuksen keskeiset haasteet — erityisesti projektiluonteisuuden ja pysyvien rahoitusmallien puutteen. Rahoitusta koskeva kirjaus “kehitetään rahoitusmalleja” on liian yleisluonteinen ja kaipaa täsmennystä. Valtiovarainministeriön rooli mediakasvatuksen pitkäjänteisen rahoituksen turvaamisessa on olennainen.

Lisäksi kevään 2025 arviointiin osallistuneiden määrä (N=60/74) vaikuttaa pieneltä; olisi tarkoituksenmukaista kertoa, millaisia tahoja arviointiin osallistui ja tarjota linkki arviointiraporttiin.

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Toivomme, että varhaiskasvatus ja esiopetus huomioidaan painokkaammin kautta linjan mediakasvatuslinjauksessa. Roolimme on suuri mediakasvatuksen toteuttajana, minkä vuoksi linjausten tulisi luoda tarkemmat linjat alle kouluikäisten mediakasvatukseen.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen näkökulmasta toivomme mediakasvatuksen edistämiseen koulutusta sekä rahoitusta paikalliseen kehittämistyöhön.

Perusopetus:

Linjausluonnoksen yhteiskunnallinen läpileikkaavuus on merkittävä vahvuus, mutta samalla siihen liittyy riski sirpaloitumisesta ja kokonaisuuden hajoamisesta, mikä korostaa tarvetta täsmentää eri toimijoiden rooleja ja yhteistyörakenteita. Seuranta toteuttavien tahojen yhteistyö ja linjausten toimeenpano tulisi kuvata huomattavasti konkreettisemmalla tavalla, mukaan lukien se, miten tieto kerätään eri toimijoilta, millä tavoin kuntien digiosaamisen edistymistä seurataan, miten kerätty tieto ohjautuu edelleen muille vastuutahoille ja miten toimeenpano konkretisoituu erityisesti perusopetuksessa. Mediakasvatuksen selkeä ja systemaattinen kytkentä opetussuunnitelmaan oppiaineittain olisi edelleen tehokkain keino varmistaa mediakasvatuksen jalkautuminen perusopetuksen arkeen. Lisäksi olisi tärkeää selkeyttää OPH:n ja OKM:n roolit tavoitteiden yhtenäistämässä, jotta kokonaisuudesta muodostuu johdonmukainen ja koulutuksen toimijoita aidosti tukeva.

Kirjasto:

Kokonaisuudessaan luonnos on hyvä, tavoitteet ovat tärkeitä ja samalla kunnianhimoisia. Yleisten kirjastojen merkitys mediakasvatustoimijana tuodaan selkeästi esille. Kirjastojen ja muiden kuntatoimijoiden työtä mediakasvatuksen asiakasrajapinnassa erityisesti aikuisväestön tukena tulisi korostaa kautta linjan vielä enemmän. Vastuuus kunnissa epäselvä, ellei lukutaitostrategioiden laatimisessa tätä pystytä huomioimaan riittävästi. Digituki tulisi nähdä vahvemmin osana mediakasvatusta.

Linjauksissa ei oteta riittävästi kantaa siihen, kuka näiden toimenpiteiden toimeenpanosta vastaa valtakunnallisesti ja paikallisesti, ja millä resursseilla. Pysyvää toimintaa ei kateta hankerahoituksella. Pysyvä korvamerkitty rahoitus kunnille ohjaisi kuntia ottamaan haltuun kokonaiskoordinaatio kunnan sisällä.

AKE-kirjastot voivat edistää henkilöstön osaamista.

Lukutaitotyö ja mediakasvatustyö tulee huomioida osana yhteistä monilukutaitotyön kenttää, jota ohjaa Kansallinen lukutaitostrategia.

Tampereen seudun työväenopisto:

Elinikäisen oppimisen näkökulma laajemmin esille

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

Perusopetus:

On tärkeää vahvistaa mediakasvatuksen kansallista koordinaatiota ja varmistaa pysyvät rahoitusratkaisut, jotta linjausten toimeenpano olisi pitkäjänteistä ja yhdenmukaista eri puolilla maata. Kuntien erilaiset lähtökohdat tulee huomioida valmistelussa, jotta linjaukset tukevat tasapuolisesti sekä suuria että pieniä opetuksen järjestäjiä. Linjausten jalkauttamiseen eri koulutusasteille tarvitaan selkeää tukea ja käytännön ohjausta. Lisäksi on välttämätöntä määritellä selkeästi, miten mediakasvatuksen tavoitteet kytketään tuleviin opetussuunnitelmaprosesseihin, jotta kokonaisuudesta muodostuu johdonmukainen ja koulutuksen toimijoita aidosti tukeva.

Mironoff Suvi
Tampereen kaupunki